

Съобщение на Комисията относно връщане на жизнеспособността и оценка на мерките за реструктуриране във финансовия сектор според правилата за държавна помощ в настоящата криза

(текст от значение за ЕИП)

(2009/С 195/04)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На срещите си на 20 март и на 18 и 19 юни 2009 г. Европейският съвет потвърди ангажимента си за възстановяване на доверието и правилното функциониране на финансовия пазар, което е необходимо условие за излизане от настоящата финансова и икономическа криза. Предвид системния характер на кризата и взаимовръзването на финансовия сектор бяха започнати редица дейности на общностно равнище за възстановяване на доверието във финансовата система, за запазване на вътрешния пазар и за гарантиране на отпускането на заеми за икономиката⁽¹⁾.

2. Тези инициативи трябва да бъдат допълнени от дейност на равнището на отделните финансови институции, за да се гарантира, че тези институции са способни да устоят на настоящата криза и да възвърнат жизнеспособността си в дългосрочен план, без да разчитат на държавна подкрепа, за да може функцията им на заемодатели да почива на солидна основа. Комисията вече разглежда редица дела за държавна помощ в резултат на намеса на държавите-членки, за да избегнат проблеми с ликвидността, платежоспособността или отпускането на заеми. В три последователни съобщения Комисията предостави насоки за планирането и прилагането на държавна помощ за банките⁽²⁾. В тези съобщения Комисията призна, че тежестта на кризата оправдава предоставянето на помощ, която може да се счита за съвместима в съответствие с член 87, параграф 3, буква б) от Договора за създаване на Европейската общност, и създаде рамка, чрез която държавите-членки да могат да предоставят по последователен начин публични гаранции, да провеждат рекапитализация и мерки за освобождаване от обезценените активи. Основната цел на тези правила е да гарантират, че целите на финансова стабилност и запазване на кредитните потоци могат да бъдат изцяло постигнати чрез оздравителните мерки, като същевременно

правилата гарантират равнопоставеност между банките⁽³⁾, разположени в различните държави-членки, както и между банките, които получават публична помощ, и останалите, като се избягва вредната надпревара за повече отпуснати субсидии, ограничава се моралният риск и се гарантира конкурентоспособността и ефикасността на европейските банки на общностния пазар и на международните пазари.

3. Правилата за държавната помощ осигуряват инструмент за гарантиране на съгласуваността на мерките, предприети от държавите-членки, които са решили да действат. На държавите-членки обаче остава решението за това дали да се използват обществени средства, например за защита на банките от обезценени активи. В някои случаи финансовите институции ще могат да се справят с кризата без значително адаптиране или допълнителна помощ. В други случаи може да бъде необходима държавна помощ под формата на гаранции, рекапитализация или мерки за освобождаване от обезценените активи.

4. Когато финансова институция получава държавна помощ, държавите-членки следва да представят план за жизнеспособност или по-основен план за реструктуриране, за да потвърдят или възстановят жизнеспособността на отделните банки в дългосрочен план, без да разчитат на държавна подкрепа. Вече бяха установени критерии, за да се определят условията, според които дадена банка трябва да подлежи на по-основно реструктуриране, както и за това кога са необходими мерки срещу нарушаването на конкуренцията, произтичащо от помощта⁽⁴⁾. Настоящото

(1) В съобщението си до Европейския съвет от 4 март 2009 г., озаглавено „Движеща сила за възстановяването на Европа“ СОМ(2009) 114 окончателен, Комисията обяви програма за реформа за справяне с по-общите недостатъци на регулаторната рамка, приложима за финансовите институции, които извършват дейност в Общността.

(2) Вж. съобщението на Комисията „Прилагане на правила за държавна помощ към мерки, взети във връзка с финансовите институции в контекста на настоящата световна финансова криза“ („съобщение относно банковия сектор“) (ОВ С 270, 25.10.2008 г., стр. 8), съобщението на Комисията „Рекапитализация на финансовите институции в условията на настоящата финансова криза: ограничаване на помощта до необходимите минимални равнища и предпазни мерки срещу излишното нарушаване на конкуренцията“ („съобщение относно рекапитализацията“) (ОВ С 10, 15.1.2009 г., стр. 2) и съобщението на Комисията относно обработването на обезценените активи в банковия сектор на Общността („съобщение относно обезценените активи“) (ОВ С 72, 26.3.2009 г., стр. 1). Преглед на практиката на Комисията по вземане на решения може да се намери в Актуализация на доклада за държавните помощи за пролетта на 2009 г., специално издание относно държавните помощи в настоящата финансова и икономическа криза, СОМ(2009) 164 окончателен от 8.4.2009 г.

(3) Прилагането на настоящото съобщение е ограничено до финансовите институции, както е посочено в съобщението относно банковия сектор. За улеснение в насоките на настоящото съобщение се говори за банки. Тези насоки обаче се прилагат *mutatis mutandis* за другите финансови институции в съответните случаи.

(4) Критериите и специфичните обстоятелства, които поражат задължението за представяне на план за реструктуриране, са обяснени в съобщението относно банковия сектор, в съобщението относно рекапитализацията и в съобщението относно обезценените активи. Тези критерии се отнасят по-специално (макар че може да има и други случаи) до ситуации, при които банка, намираща се в затруднение, е рекапитализирана от държавата или когато банка, възползваща се от освобождаване от обезценените активи, вече е получила държавна помощ под каквато и да форма, допринасяща за покриване или избягване на загуби (освен участие в гаранционна схема), която надхвърля като цяло 2 % от активите на банката, претеглени спрямо риска. Степента на реструктуриране ще зависи от тежестта на проблема на всяка банка. За сметка на това, в съответствие с тези съобщения (по-специално точка 40 от съобщението относно рекапитализацията и приложение 5 от съобщението относно обезценените активи), когато на по начало стабилни банки е отпусната помощ в ограничен размер, от държавите-членки се изисква да представят на Комисията доклад за използването на държавните средства, съдържащ цялата необходима информация, за да се оцени жизнеспособността на банката, използването на получения капитал и пътят за излизане от ситуацията на зависимост от държавната подкрепа. При прегледа на жизнеспособността на тези банки следва да се посочва техният профил на риска и бъдещата им капиталова адекватност и да се прави оценка на бизнес плана им.

съобщение не променя тези критерии. То ги допълва с оглед на подобряване на предсказуемостта и осигуряване на съгласуван подход чрез разясняване на това как Комисията ще оценява съвместимостта на помощта за реструктуриране ⁽¹⁾, предоставена от държавите-членки на финансовите институции в настоящите условия на криза на системата, в съответствие с член 87, параграф 3, буква б) от Договора.

5. Съобщението относно банковия сектор, съобщението относно рекапитализацията и съобщението относно обезценените активи напомнят основните принципи, посочени в Насоките на Общността за държавните помощи за оздравяване и реструктуриране на предприятия в затруднение ⁽²⁾. Тези принципи изискват най-вече помощта за реструктуриране да води до възстановяване на жизнеспособността на предприятието в дългосрочен план без държавна помощ. Те изискват също помощта за реструктуриране да бъде придружена в рамките на възможното от адекватно споделяне на тежестта и от мерки за свеждане до минимум на нарушенията на конкуренцията, които в дългосрочен план биха отслабили като цяло структурата и функционирането на съответния пазар.
6. Целостта на вътрешния пазар и развитието на банките в цялата Общност трябва да бъдат основни съображения при прилагането на тези принципи, а фрагментирането и разпределянето на пазара следва да се избягват. След като бъде преодоляна настоящата криза, европейските банки следва да заемат силни световни позиции въз основа на европейския финансов пазар. Комисията потвърждава също нуждата от предвиждане и управление на промяната по социално отговорен начин и подчертава необходимостта от

⁽¹⁾ Тоест помощ, която е разрешена временно от Комисията като помощ за оздравяване в съответствие с насоките на Общността за държавните помощи за оздравяване и реструктуриране на предприятия в затруднение (ОВ С 244, 1.10.2004 г., стр. 2), или временно разрешена помощ в съответствие с Договора, както и всяка нова помощ, за която може да се подаде уведомление като необходима за реструктуриране. Следователно за оценка на помощта на банките за реструктуриране в настоящите условия на криза на системата ще се прилага настоящото съобщение вместо насоките за държавните помощи за оздравяване и реструктуриране на предприятия в затруднение.

⁽²⁾ В миналото Комисията прие редица решения, свързани с помощта за реструктуриране (съвместима съгласно член 87, параграф 3, буква в) от Договора) на банки в затруднение, въз основа на цялостен процес на реструктуриране, който позволи на бенефициерите да възврат жизнеспособността си в дългосрочен план, без помощта да вреди излишно на конкурентите. Типични стратегии за реструктуриране са преориентирането на бизнес моделите, закриването или продажбата на бизнес поделения, дъщерни дружества или клонове, промените в управлението на активите и пасивите, продажбата на фирмата като действащо предприятие или разделянето и продажбата на различни части от предприятието на жизнеспособни конкуренти. Вж. например Решение 98/490/ЕО на Комисията от 20 май 1998 г. относно помощ, отпусната от Франция на групата Crédit Lyonnais (ОВ L 221, 8.8.1998 г., стр. 28), Решение 2005/345/ЕО на Комисията от 18 февруари 2004 г. относно помощ за реструктуриране, отпусната от Германия за Bankgesellschaft Berlin AG (ОВ L 116, 4.5.2005 г., стр. 1), Решение на Комисията 2009/341/ЕО от 4 юни 2008 година относно държавна помощ С 9/08 (ex 8/08, CP 244/07), приведена в действие от Германия в полза на Sachsen LB, (ОВ L 104, 24.4.2009 г., стр. 34) и доклада за държавните помощи за 2006 г. есен, COM(2006) 761 окончателен, стр. 28 (http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/studies_reports/2006_autumn_en.pdf), който съдържа специално изследване на помощта за оздравяване и реструктуриране.

спазване на националното законодателство, чрез което се прилагат директивите на Общността за информирането и допитването до работниците, приложими при тези обстоятелства ⁽³⁾.

7. В настоящото съобщение се обяснява как Комисията ще проучи помощта на банките за реструктуриране в настоящата криза, като вземе предвид необходимостта от модулиране на миналата практика в светлината на характера и глобалния мащаб на кризата, системната роля на банковия сектор за цялата икономика и системните ефекти, които може да произтекат от необходимостта на редица банки да се реструктурират в рамките на един и същ период.

— Планът за реструктуриране ще трябва да включва задълбочена диагноза на проблемите на банките. Следователно банките ще бъдат задължавани да подлагат дейността си на стрес-тест, за да изработят устойчиви стратегии за възстановяване на жизнеспособността. Първата стъпка към възстановяване на жизнеспособността следва да се основава на общи параметри, които ще се базират в рамките на възможното на подходящи методологии, договорени на ниво Общност. Ако е приложимо, банките ще бъдат задължени също да обявят обезценените си активи ⁽⁴⁾.

— Като се имат предвид основната цел на финансовата стабилност и настоящата перспектива за икономически трудности в цялата Общност, ще се обърне специално внимание на изготвянето на план за реструктуриране, и по-специално на осигуряването на достатъчно гъвкав и реалистичен график на необходимите стъпки на прилагането му. В случаите, в които незабавното прилагане на структурни мерки не е възможно поради пазарните обстоятелства, следва да се обмисли въвеждането на междинни предпазни механизми относно поведението на банките.

— Комисията ще отчита общата ситуация на финансовия сектор, когато прилага основния принцип на подходящо споделяне на тежестта между държавите-членки и банките бенефициери. Когато поради пазарните обстоятелства в момента на оздравяването не е възможно тежестта да се сподели незабавно, това следва да се направи на по-късен етап от плана за реструктуриране.

— Мерките за ограничаване на нарушаването на конкуренцията от страна на спасена банка в същата държава-членка или в други държави-членки следва да се изготвят по начин, при който се ограничават поставянето на другите банки в неблагоприятно положение, като същевременно се отчита фактът, че системният характер на настоящата криза изисква много широка държавна намеса в сектора.

⁽³⁾ Вж. също съобщението на Комисията относно реструктурирането и наемането на работна ръка от 31 март 2005 г. (COM(2005) 120 окончателен от 31 март 2005 г.) и добрата практика по реструктуриране, договорена от европейските социални партньори през ноември 2003 г.

⁽⁴⁾ В съответствие със съобщението относно обезценените активи.

- Възможността за предоставяне на допълнителна помощ следва да по време на периода на реструктуриране, ако това е оправдано от гледна точка на финансовата стабилност. Всякаква друга помощ следва да бъде ограничена до необходимия минимум, за да се гарантира жизнеспособността.
8. Раздел 2 се прилага за случаи, в които държавата-членка е задължена да уведоми за план за реструктуриране⁽¹⁾. Принципите от раздел 2 се прилагат по аналогия за случаи, в които държавата-членка не е задължена официално да уведоми за план за реструктуриране, но все пак от нея се изисква да демонстрира жизнеспособност на банката- бенефициер⁽²⁾. В последния случай Комисията по принцип ще изисква по-малко подробна информация, освен в ситуации, при които възникват съмнения⁽³⁾. В случай на съмнение Комисията ще търси по-специално доказателства за адекватно стрес-тестване в съответствие с точка 13, както и доказателства за валидиране на резултатите от тестовите от националните компетентни органи. Раздели 3, 4 и 5 се прилагат само за случаи, в които държавата-членка, е задължена да уведоми за план за реструктуриране. Раздел 6 се отнася до обхвата във времето на настоящото съобщение и се прилага както за държави-членки, които са задължени да уведомят за план за реструктуриране на бенефициера на помощта, така и за държави-членки, които трябва само да докажат жизнеспособността на бенефициера на помощта.

2. ВЪЗВРЪЩАНЕ НА ЖИЗНЕСПОСОБНОСТТА В ДЪЛГОСРОЧЕН ПЛАН

9. В случаите, при които въз основа на предишни насоки или решения на Комисията държава-членка е задължена да представи план за реструктуриране⁽⁴⁾, този план следва да бъде цялостен, подробен и основан на последователна концепция. В плана следва да се посочва как възможно най-скоро банката ще възвърне жизнеспособността си в дългосрочен план без държавна помощ⁽⁵⁾. Уведомлението за план за реструктуриране следва да включва сравнение с алтернативни варианти, включително разделяне на банката или поемане от друга банка, за да може Комисията да прецени⁽⁶⁾ дали са налице решения, които да са насочени към пазара в по-голяма степен, да са по-нискоразходни и по-малко нарушаващи конкуренцията и да са съвместими с поддържането на финансова стабилност. В случай че банката не може да възстанови жизнеспособността си, в плана за реструктуриране следва да се посочва как може да се извърши организирано ликвидацията ѝ.

(1) В съответствие със съобщението относно банковия сектор, съобщението относно рекапитализацията и съобщението относно обезценените активи. Вж. точка 4 от настоящото съобщение.

(2) В съответствие със съобщението относно банковия сектор, съобщението относно рекапитализацията и съобщението относно обезценените активи, когато на по начало стабилни банки е отпусната помощ в ограничен размер, от държавите-членки се изисква да представят на Комисията преглед на жизнеспособността.

(3) По-специално в съответствие с точка 40 от съобщението относно рекапитализацията и приложение 5 от съобщението относно обезценените активи.

(4) Както е обяснено в точка 8 от настоящото съобщение, когато раздел 2 се прилага за план за реструктуриране, принципите от този раздел се прилагат по аналогия и за прегледи на жизнеспособността.

(5) Примерен модел на план за реструктуриране се намира в приложението.

(6) В подходящите случаи Комисията ще потърси съвета на външен консултант, за да проучи обявените планове за реструктуриране, за да оцени жизнеспособността, споделянето на тежестта и свеждането до минимум на нарушенията на конкуренцията. Тя може също да поиска надзорници да сертифицират различни елементи.

10. В плана за реструктуриране следва да се набелязват причините за трудностите на банката и собствените ѝ слабости и да се очертае начинът, по който предложените мерки за реструктуриране решават присъщите на банката проблеми.

11. В плана за реструктуриране следва да се съдържа информация за бизнес модела на бенефициера, и по-специално организационната му структура, финансирането (като се покаже жизнеспособността на краткосрочната и дългосрочната му структура на финансиране⁽⁷⁾), корпоративното управление (като се покаже предотвратяването на конфликти на интереси, както и необходимите промени в управлението⁽⁸⁾), управлението на риска (включително обявяването на обезценени активи и разумното провизиране за очакваните неработещи активи), управлението на активите и пасивите, генерирането на парични потоци (което следва да достига достатъчни нива без държавна подкрепа), задбалансовите задължения (като се покаже устойчивостта и консолидацията им, когато банката е изложена на риск значително⁽⁹⁾), ливъриджа, настоящата и бъдещата капиталова адекватност в съответствие с приложимата надзорна регламентация (въз основа на разумна оценка и адекватно провизиране) и структурата за стимулиране чрез възнаграждения⁽¹⁰⁾ (като се покаже как тази структура насърчава дългосрочната рентабилност на бенефициера).

12. За всяка бизнес дейност и център на печалба следва да се прави анализ на жизнеспособността с необходимата разбивка. Възстановяването на жизнеспособността на банката следва да произтича основно от вътрешни мерки. То може да се основава и на външни фактори, като промени в цените и търсенето, над които предприятието няма особено влияние, но само ако очакванията за пазара са общоприети. Реструктурирането изисква оттегляне от дейности, които са структурно губещи в средносрочен план.

13. Дългосрочната жизнеспособност е постигната, когато банката е в състояние да покрива всичките си разходи, включително обезценяването и финансовите разходи, и да осигурява адекватна възвръщаемост на собствения капитал, като се отчети профилът на риска на банката. Реструктурираната банка следва да може да се конкурира на капиталовия пазар с помощта на собствените си предимства в съответствие с подходящите регулаторни изисквания. Очакваните резултати от планираното реструктуриране трябва да бъдат демонстрирани според базов сценарий и според „стресов“ сценарий (сценарий, при който се симулира криза). За тази цел плановете за реструктуриране трябва наред с другото да отчетат настоящото състояние и бъдещите перспективи пред финансовите пазари, като отразяват базовия сценарий и най-лошия възможен сценарий. При стрес-тестването следва да се отчетат редица сценарии, включително комбинация от кризисни събития и продължителна глобална рецесия. Хипотезите следва да се съпоставят с подходящите секторни

(7) Вж. например Решение на Комисията от 2 април 2008 г. по Дело NN 1/08 *Northern Rock* (ОВ С 135, 3.6.2008 г., стр. 21) и Решение 2009/341/ЕО по Дело С 9/08 *SachsenLB*.

(8) Вж. Решение 2009/341/ЕО по Дело С 9/08 *SachsenLB*.

(9) Освен при надлежно обосновани обстоятелства. Вж. Решение на Комисията от 21 октомври 2008 г. по Дело С 10/08 *IKB*, все още непубликувано.

(10) В съответствие с Препоръка на Комисията 2009/384/ЕО от 30 април 2009 г. относно политиката на възнаграждения в сектора на финансовите услуги (ОВ L 120, 15.5.2009 г., стр. 22).

показатели, адаптирани по адекватен начин, за да се отчетат новите елементи от настоящата криза на финансовите пазари. Планът следва да включва мерки за отговор на възможните изисквания, възникнали от стрес-тестването. Стрес-тестването следва да основава в рамките на възможното на общи параметри, договорени на общностно ниво (като разработената от Комитета на европейските банкови надзорни методология) и адаптирани в съответните случаи към специфичните за отделна държава и банка обстоятелства.

14. В настоящата криза правителствата рекапитализираха банките при условия, диктувани основно от съображения за финансова стабилност, а не за възвращаемост, която би била приемлива за частен инвеститор. Следователно за постигане на дългосрочна жизнеспособност се изисква всяка получена държавна помощ или да се погаси след време, както е предвидено в момента на отпускане на помощта, или да се изплати в съответствие с нормалните пазарни условия, като по този начин се гарантира, че е приключена всяка форма на допълнителна държавна помощ. Тъй като Договорът е неутрален по отношение на собствеността, правилата за държавната помощ се прилагат независимо дали банката е частна или е държавна собственост.
15. Макар периодът на реструктуриране да следва да бъде възможно най-кратък, за да се възстанови бързо жизнеспособността, Комисията ще вземе предвид условията на настоящата криза и следователно може да разреши някои структурни мерки да бъдат предприети за период, по-дълъг от обикновеното, по-специално за да се избегне свръхпредлагане на пазарите поради слешни продажби⁽¹⁾. Реструктурирането обаче следва да бъде осъществено възможно най-бързо и да продължи не повече от пет години⁽²⁾, за да бъде ефективно и да позволи надеждно възвръщане на жизнеспособността на реструктурираната банка.
16. Ако по време на периода за реструктуриране за възвръщане на жизнеспособността е необходима допълнителна помощ, която не е предвидена в първоначално уведомяващия план за реструктуриране, тя ще подлежи на отделно уведомяване *ex ante* и всяка такава допълнителна помощ ще бъде взета предвид при окончателното решение на Комисията.

Жизнеспособност чрез продажба на банка

17. Продажбата на банка в затруднение на друга финансова институция може да допринесе за възстановяването на жизнеспособността в дългосрочен план и да спомогне за възстановяването на доверието в пазара, ако купувачът е жизнеспособен и способен да поеме трансфера на банката в затруднение. Продажбата може също да спомогне за консолидирането на финансовия сектор. За тази цел купувачът следва да докаже, че интегрираната структура ще бъде жизнеспособна. В случай на продажба трябва

също да се спазват изискванията за жизнеспособност, собствен принос и ограничения в нарушенията на конкуренцията.

18. За да се предоставят равни възможности на всички потенциални оференти, по принцип следва да бъде осигурен прозрачен, обективен, безусловен и недискриминационен процес на продажба⁽³⁾.
19. Освен това, без да се засяга системата за контрол на сливанията, която може да бъде приложима, и като се признава, че продажбата на конкурент на подпомогната банка в затруднение може едновременно да спомогне за възстановяването на жизнеспособността в дългосрочен план и да доведе до повишена консолидация на финансовия сектор, тази продажба следва да не се позволява, в случай че би могла да доведе *prima facie* до значителна пречка за ефективната конкуренция, освен ако нарушенията на конкуренцията не се третират чрез подходящи мерки, придружаващи помощта.
20. Продажбата на банка може да включва също държавна помощ за купувача и/или за продадената дейност⁽⁴⁾. Ако продажбата е организирана чрез открита и безусловна конкурентна тръжна процедура и активите се дават на предложилия най-високата цена, продажната цена се смята за пазарната цена и може да се изключи наличието на помощ за купувача⁽⁵⁾. По изключение може да се приеме, че отрицателна продажна цена (или финансова подкрепа за компенсиране на такава отрицателна цена) не представлява държавна помощ, ако продавачът би понесъл по-високи разходи в случай на ликвидация⁽⁶⁾. Комисията ще вземе под внимание за изчисляване на разходите за ликвидация при такива обстоятелства само онези задължения, които биха били поети от инвеститор в условията на пазарна икономика⁽⁷⁾. Това изключва задължения, произтичащи от държавна помощ⁽⁸⁾.
21. В случаите, в които не е вероятно банка да може да си възвърне жизнеспособността в дългосрочен план, следва винаги да се предвижда възможността за организирано прекратяване или разпродажба чрез търг на банката в затруднение. Правителствата следва да насърчават оттеглянето на нежизнеспособните участници на пазара, като същевременно осигуряват процесът на оттегляне да се извърши в подходящ график, запазващ финансовата стабилност. В съобщението относно банковия сектор се

⁽³⁾ Вж. също точка 20.

⁽⁴⁾ Вж. например Решение 2009/341/ЕО по Дело С 9/08 *SachsenLB*.

⁽⁵⁾ Липсата на тръжна процедура сама по себе си не означава автоматично, че е налице държавна помощ за купувача.

⁽⁶⁾ Това по принцип би довело до помощ за продадената икономическа дейност.

⁽⁷⁾ Съединени дела С-278/92, С-279/92 и С-280/92 *Hytasa* [1994] ECR I-4103, параграф 22.

⁽⁸⁾ Вж. Дело С-334/99 *Gröditzter Stahlwerke* [2003] ECR I-1139, параграф 134 и сл. и Решение на Комисията 2008/719/ЕО от 30 април 2008 г. относно държавна помощ С 56/06 (ex NN 77/06), *Bank Burgenland* (ОВ L 239, 6.9.2008 г., стр. 32).

⁽¹⁾ Има се предвид продажбата на големи количества активи на настоящите ниски пазарни цени, което би могло да доведе до допълнително понижаване на цените.

⁽²⁾ Практиката на Комисията бе за продължителност на плана за реструктуриране да се приеме период от две до три години.

предвижда процедура, в чиито рамки следва да се извърши това организирано прекратяване⁽¹⁾. Придобиването на „добрите“ активи и пасиви на банка в затруднение би могло да съществува като възможност за „здрава“ банка, тъй като това би било ефективен от гледна точка на разходите начин да се увеличат депозитите и да се изградят отношения с надеждни кредитополучатели. Освен това създаването на автономна „добра“ банка от комбинация от „добри“ активи и задължения на съществуваща банка може също да представлява приемлив път за постигане на жизнеспособност, при условие че тази нова структура не е в състояние да нарушава конкуренцията по нечестен начин.

3. СОБСТВЕН ПРИНОС НА БЕНЕФИЦИЕРА (СПОДЕЛЯНЕ НА ТЕЖЕСТТА)

22. За да се ограничат нарушенията на конкуренцията и да се смекчи моралният риск, помощта следва да бъде ограничена до необходимия минимум, а бенефициерът на помощта следва да осигури адекватен собствен принос към разходите за реструктуриране. Банката и притежателите на капитала му следва да допринесат за реструктурирането възможно най-много със собствените си ресурси. Това е необходимо, за да се гарантира, че оздравените банки носят адекватна отговорност за последствията от миналото си поведение и за да се създадат подходящи стимули за бъдещото им поведение.

Ограничаване на разходите за реструктуриране

23. Помощта за реструктуриране следва да бъде ограничена до покриване на разходите, необходими за възстановяване на жизнеспособността. Това означава, че не трябва да се предоставят на предприятието публични средства, които биха могли да бъдат използвани за финансиране на дейности, нарушаващи пазара и несвързани с процеса на реструктуриране. Например придобиване на дялове в други предприятия или нови инвестиции не може да бъде финансирано чрез държавна помощ, освен ако не е от основно значение за жизнеспособността на предприятието⁽²⁾.

Ограничение на размера на помощта, значителен собствен принос

24. За да ограничат размера на помощта до необходимия минимум, банките следва първо да използват собствените си ресурси за финансиране на реструктурирането. Това може например да включва продажбата на активи. Държавна подкрепа следва да се предоставя при условия на адекватно споделяне на тежестта на разходите⁽³⁾. Това

означава, че разходите, свързани с реструктурирането, се поемат не само от държавата, но и от тези, които са инвестирани в банката, чрез абсорбиране на загубите с наличния капитал и чрез изплащане на адекватно възнаграждение за държавната намеса⁽⁴⁾. Въпреки това Комисията смята, че не е подходящо фиксирането на прагове относно споделянето на тежестта *ex ante* в контекста на настоящата криза на системата, като се имат предвид целите за улесняване на достъпа до частен капитал и възстановяването на нормалните пазарни условия.

25. Всяка дерогация от адекватно споделяне на тежестта *ex ante*, което от съображения за финансова стабилност може да се предостави през оздравителната фаза, трябва да бъде компенсирана чрез допълнителен принос на по-късен етап от реструктурирането, например под формата на клаузи за дължими възстановявания и/или чрез по-задълбочено реструктуриране, включващо допълнителни мерки за ограничаване на нарушенията на конкуренцията⁽⁵⁾.
26. Банките следва да могат да възнаграждават капитала, например под формата на дивиденди и купони върху оставащия подчинен дълг, от печалбите, генерирани от своите дейности. Банките обаче не следва да използват държавна помощ за възнаграждаване на собствените си средства (собствен капитал и подчинен дълг), когато тези дейности не генерират достатъчни печалби. Следователно в контекста на реструктуриране приспадането на загуби по усмотрение на банките бенефициери (например чрез освобождаване на резерви или намаляване на собствения капитал), за да се гарантира изплащането на дивидентите и купоните върху оставащия подчинен дълг, по принцип е несъвместимо с целта за споделяне на тежестта⁽⁶⁾. Може да се наложи това да се балансира с осигуряването на способност за рефинансиране на банката и със стимулите за излизане⁽⁷⁾. За да насърчи рефинансирането от страна на банката бенефициер, Комисията може да се отнесе благоприятно към плащането на купони по новоиздадени хибридни капиталови инструменти, които трябва да се

⁽¹⁾ Вж. точки 43—50 от съобщението относно банковия сектор. За да се позволи организираното оттегляне, помощ за ликвидация може да се счете за съвместима, ако е необходима например за временна рекапитализация на „мостова“ банка или структура или за изпълняване на искове на някои категории кредитори, ако е оправдана от съображения за финансова стабилност. За примери на такъв тип помощ и условията, при които тя е сметната за съвместима, вж. Решение на Комисията от 1 октомври 2008 г. по дело NN 41/08 Обединеното кралство, *Помощ за оздравяване на Bradford & Bingley* (ОВ С 290, 13.11.2008 г., стр. 2), и Решение на Комисията от 5 ноември 2008 г. по дело NN39/08 Дания, *Помощ за ликвидация на Roskilde Bank*. (ОВ С 12, 17.1.2009 г., стр. 3).

⁽²⁾ Вж. Дело T-17/03 Schmitz –Gotha [2006 г.] ECR II- 1139.

⁽³⁾ Както вече е обяснено в предишни съобщения на Комисията, и по-специално съобщението относно обезценените активи, вж. точки 21 и следващите.

⁽⁴⁾ Комисията предостави подробни насоки за ценообразуването на държавните гаранции, за рекапитализацията и за мерките за облекчаване на обезценените активи съответно в съобщението относно банковия сектор, в съобщението относно рекапитализацията и в съобщението относно обезценените активи. Доколкото тази цена е платена, акционерите на банката виждат положението си като отслабено във финансов смисъл.

⁽⁵⁾ Съобщение относно обезценените активи, точки 24 и 25. Вж. също раздел 4 от настоящото съобщение.

⁽⁶⁾ Вж. Решение на Комисията от 18 декември 2008 г. по Дело N 615/08 *Вауер LB* (ОВ С 80, 3.4.2009 г., стр. 4). Това обаче не възпрепятства банката да извършва купонни плащания, когато е правно задължена да го направи.

⁽⁷⁾ Вж. точка 31 от съобщението относно обезценените активи и нюансирания подход към ограниченията за дивиденди в точки 33, 34 и 45 от съобщението относно рекапитализацията, от където се вижда, че макар и временната забрана на раздаване на дивиденди или плащането на купони да може да задържи капитала вътре в банката, като увеличи капиталовия резерв и подобри по този начин платежеспособността на банката, тази забрана може също така да попречи на достъпа на банката до частни източници на финансиране или най-малкото да увеличи разходите за ново бъдещо финансиране.

изплатят преди съществуващия подчинен дълг. Във всеки случай на банките следва по принцип да е разрешено да изкупуват собствените си акции по време на фазата на реструктуриране.

27. Следва да остане като възможност предоставянето на допълнителна помощ по време на периода на реструктуриране, ако това е оправдано от гледна точка на финансовата стабилност. Всякаква друга помощ следва да бъде ограничена до необходимия минимум, за да се гарантира жизнеспособността.

4. ОГРАНИЧАВАНЕ НА НАРУШЕНИЯТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА И ОСИГУРЯВАНЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА БАНКОВИЯ СЕКТОР

Видове нарушения

28. Държавната помощ може да окаже подкрепа за финансовата стабилност във време на криза на системата и положителното отражение от тази подкрепа може да се разшири, но помощта може при все това да предизвика по различни начини нарушения на конкуренцията. Ако банките се конкурират въз основа на предимствата на продуктите и услугите си, тези, които натрупват прекомерен риск и/или се основават на неустойчиви бизнес модели, в крайна сметка ще загубят пазарния си дял и вероятно ще напуснат пазара, а същевременно по-ефикасни конкуренти ще разширят дейността си или ще навлязат на съответните пазари. Държавната помощ продължава минали нарушения на конкуренцията, предизвикани от поемане на прекомерен риск и неустойчиви бизнес модели, чрез изкуствена подкрепа за пазарната мощ на бенефициерите. По този начин тя може да създаде морален риск за бенефициерите, като отслабва стимулите за тези, които не получават помощ, да се конкурират, да инвестират и да иновират. Накрая, държавната помощ може да подкopa единния пазар, като по несправедлив начин прехвърля част от тежестта на структурното адаптиране и придружаващите го социални и икономически проблеми на други държави-членки, като същевременно създава пречки за навлизане на пазара и за стимулите за трансгранични дейности.
29. Финансовата стабилност остава основна цел на помощта за финансовия сектор във време на криза на системата, но запазването на стабилността на системата в краткосрочен план не следва да наврежда в дългосрочен план на равнопоставеността между операторите и конкурентоспособността на пазарите. В този контекст мерките за ограничаване на нарушенията на конкуренцията поради държавна помощ играят важна роля, и по-специално по следните причини. Първо, банките в Общността пострадаха от кризата в много различна степен и държавната помощ за оздравяване и реструктуриране на банки в затруднение може да засегне положението на банките, които са останали стабилни, като е възможно да се отрази отрицателно на финансовата стабилност. В ситуация на финансова, икономическа и бюджетна криза разликите между държавите-членки по отношение на наличните за държавна намеса ресурси стават още по-подчергати и нарушават равнопоставеността в единния пазар. Второ, националните мерки за намеса в настоящата икономическа криза ще бъдат насочени поради самия си характер към националните пазари и по този

начин се създава сериозен риск от изтегляне зад националните граници и фрагментиране на единния пазар. Трябва да се оцени пазарното присъствие на бенефициерите на помощ, за да се гарантира ефективна конкуренция и да се предотвратят натрупването на пазарна мощ, пречките за навлизане на пазара и възпрепятстването на трансгранични дейности, които са в ущърб на европейските предприятия и потребители. Трето, настоящата мащабна публична намеса, необходима за финансовата стабилност, и възможните ограничения на нормалното споделяне на тежестта ще причинят със сигурност дори по-голям морален риск, който трябва да бъде отстранен по подходящ начин, за да се предотврати появата в бъдеще на вредни стимули и прекомерно рисковано поведение и да се положат основите за завръщане към нормални пазарни условия без държавна подкрепа.

Прилагане на ефективни и пропорционални мерки за ограничаване на нарушенията на конкуренцията

30. Мерките за ограничаване на нарушенията на конкуренцията следва да бъдат изготвени специално, за да отстранят нарушенията, установени на пазарите, на които банката бенефициер извършва дейност след възстановяването на жизнеспособността си след реструктуриране, като същевременно тези мерки следва да съответстват на обща политика и принципи. При оценката си на нуждата от такива мерки Комисията взема за отправна точка размера, мащаба и обхвата на дейностите, които въпросната банка би имала след прилагане на надежден план за реструктуриране, както е предвидено в раздел 2. Нарушенията на конкуренцията могат да бъдат отстранени чрез мерки във връзка със пасивите и/или във връзка с активите в зависимост от характера на нарушението⁽¹⁾. Естеството и формата на тези мерки ще зависят от два критерия: първо, от размера на помощта и от условията и обстоятелствата, при които е предоставена, и второ, от характеристиките на пазара или пазарите, на които извършва дейност банката бенефициер.
31. Що се отнася до първия критерий, мерките за ограничаване на нарушенията ще варират значително в зависимост от размера на помощта, както и от степента на споделяне на тежестта и от равнището на ценообразуване. В този контекст размерът на държавната помощ ще бъде оценен в абсолютни стойности (размер на получения капитал, елемент на помощ в гаранциите и в мерките за освобождаване от обезценените активи) и във връзка с активите на банката, претеглени спрямо риска. Комисията ще разгледа целия размер на помощта, отпусната на бенефициера, включително всеки вид помощ за оздравяване. В същия дух Комисията ще вземе предвид степента на собствения принос на бенефициера и споделянето на тежестта през периода на реструктуриране. По принцип при по-висока степен на споделяне на тежестта и собствен принос отрицателните последици от моралния риск са по-малко. Следователно необходимостта от допълнителни мерки намалява⁽²⁾.

⁽¹⁾ Вж. точка 21.

⁽²⁾ Комисията прие по изключение помощ, произтичаща от принципи, заложи в съобщението относно банковия сектор, съобщението относно рекапитализацията и съобщението относно обезценените активи, но произтичащото от тази помощ допълнително нарушаване на конкуренцията ще изисква нови структурни предпазни механизми или такива относно поведението на операторите; вж. точка 58 от съобщението относно банковия сектор.

32. Що се отнася до втория критерий, Комисията ще анализира възможните ефекти от помощта върху пазарите, на които банката бенефициер извършва дейност след реструктуриране. Най-напред ще бъдат проучени размерът и относителното значение на банката на нейния пазар или пазари, след като възвърне жизнеспособността си. Ако реструктурираната банка разполага с ограничено оставащо пазарно присъствие, е по-малко вероятно да са необходими допълнителни ограничения под формата на задължения за продажба на активи или такива, свързани с поведението ѝ. За да се гарантира запазването на ефективна конкуренция, планирането на мерките ще бъде адаптирано спрямо пазарните характеристики ⁽¹⁾. В някои области продажбата на активи може да породи негативни последици и може да не бъде необходимо за постигане на желаните резултати и в тези случаи ограничението на органичния растеж може да бъде предпочетено пред продажбата на активи. В някои други области, особено тези, включващи национални пазари с големи бариери за навлизане, продажбата на активи може да е необходима, за да се позволи навлизането на пазара или разширяването на дейността на конкурентите. Мерките за ограничение на нарушенията на конкуренцията не следва да навреждат на перспективите на банката за възстановяване на жизнеспособността.

33. Накрая, Комисията ще обърне внимание на риска от това мерките за реструктуриране да подкопаят вътрешния пазар и ще приеме положително мерки, които допринасят за това националните пазари да останат отворени и позволяващи конкуренция. Когато помощ се предоставя за поддържане на финансовата стабилност и отпускането на заеми за реалната икономика в предоставящата помощта държава-членка, може да се счита, че тази помощ води до значителни допълнителни положителни ефекти, ако тя е обвързана също със запазването от страна на банката бенефициер на известни цели за отпускане на заеми в други държави-членки. Това ще важи особено за случаите, в които целите за отпускане на заеми са значителни в сравнение с вероятна ситуация, при която е обратното; за случаите, в които постигането на целите се контролира по подходящ начин (например чрез сътрудничество между органите за наблюдение на приемащата държава-членка и държавата-членка на произход), когато банковата система на приемащата държава-членка е доминирана от банки, чиито седалища са в чужбина, а горепосочените ангажименти за заеми са координирани на общностно равнище (например в рамките на преговори за подкрепа за осигуряване на ликвидност).

Определяне на подходяща цена за държавната помощ

34. Адекватното възнаграждение за държавната намеса е като цяло един от най-подходящите начини за ограничаване на нарушенията на конкуренцията, тъй като чрез него се ограничават размерът на помощта. Когато от съображения за финансовата стабилност ставката за участие е фиксирана на ниво, значително по-ниско от пазарната цена, следва да се гарантира, че условията за финансовата подкрепа ще

бъдат преразгледани в плана за реструктуриране ⁽²⁾, за да се намали нарушаващият конкуренцията ефект от субсидията.

Структурни мерки — продажба и намаляване на стопанските дейности

35. Въз основа на оценка в съответствие с критериите на настоящия раздел банките, които се ползват от държавна помощ, могат да бъдат задължени да продадат дъщерни дружества или клонове, портфейли от клиенти или бизнес единици, или да предприемат други такива мерки ⁽³⁾, включително на местния пазар на дребно на бенефициера на помощта. За да повишат конкуренцията и да допринесат за вътрешния пазар, тези мерки следва да насърчават навлизането на конкуренти и трансграничната дейност ⁽⁴⁾. В съответствие с изискванията за възстановяване на жизнеспособността Комисията ще приеме положително такива структурни мерки, ако са предприети без дискриминация между предприятията в различните държави-членки, като по този начин се допринася за запазването на вътрешен пазар на финансовите услуги.

36. Може също така да се изиска ограничаване на разширяването на определена дейност на банката в някои стопански или географски области, например чрез корекционни мерки, насочени към пазара, като специфични капиталови изисквания, в случай че конкуренцията на пазара бъде отслабена от директни ограничения върху разширяването на дейността или от ограничения, целящи да се намалят моралния риск. Същевременно Комисията ще обърне особено внимание на необходимостта от избягване на изтеглянето зад националните граници и от фрагментиране на единния пазар.

37. Ако обективно погледнато изглежда трудно да се намери купувач за дъщерните дружества или другите дейности или активи, Комисията ще удължи срока за прилагане на тези мерки, ако бъде предоставен задължителен график за редуциране на дейността (включително отделяне на бизнес линии). Срокът за прилагане на тези мерки обаче не следва да продължава повече от пет години.

38. При оценката на обхвата на структурните мерки за коригиране на нарушенията на конкуренцията в даден случай и отчитайки принципа на равно третиране, Комисията ще вземе предвид мерките, предприети в същия момент в случаи, свързани със същите пазари или пазарни сегменти.

⁽²⁾ Например чрез насърчаване на предсрочното изплащане на държавната помощ.

⁽³⁾ Вж. например Решение на Комисията от 21 октомври 2008 г. по Дело С 10/08 ИКВ, все още непубликувано, и Решение на Комисията от 7 май 2009 г. по Дело № 244/09 *Капиталова инжекция в Commerzbank*, (ОВ С 147, 27.6.2009 г., стр. 4).

⁽⁴⁾ Следва да се отбележи, че намаленията в счетоводния баланс, дължащи се на отписване на активи, които се компенсират частично с държавна помощ, не намаляват действителното пазарно присъствие на банката и следователно не могат да бъдат взети предвид при оценка на необходимостта от структурни мерки.

⁽¹⁾ Ще бъдат взети предвид по-конкретно нивата на концентрация, ограниченията на капацитета, нивото на рентабилност, пречките за навлизане на пазара и за разширяване на дейността.

Избягване на използването на държавна помощ за финансиране на антиконкурентно поведение

39. Държавната помощ не трябва да бъде използвана в ущърб на конкуренти, които не получават подобна подкрепа с публични средства ⁽¹⁾.
40. При спазване на условията на точка 41 банките не следва да използват държавна помощ за придобиване на конкурентни дружества ⁽²⁾. Това условие следва да се прилага най-малко три години и може да продължи до края на периода на реструктуриране в зависимост от обхвата и размера на продължителността на помощта.
41. В изключителни обстоятелства и след уведомление Комисията може да разреши придобивания, когато те са част от процес на консолидация, необходим за възстановяване на финансовата стабилност или за осигуряване на ефективна конкуренция. При процеса на придобиване следва да се спазват принципите на еднакви възможности за всички потенциални купувачи дружества, а резултатът му следва да гарантира условия на ефективна конкуренция на съответните пазари.
42. В случай че не е подходящо да се налага продажба и/или забрана на придобивания, Комисията може да приеме държавата-членка да въведе механизъм за дължими възстановявания, който да се състои например в удържането на такса от получателите на помощта. Това би позволило банката да върне част от помощта след възстановяването на жизнеспособността си.
43. Когато банките, получаващи държавна подкрепа, са задължени да отговарят на някои изисквания относно отпускането на заеми за реалната икономика, кредитите, които предоставят, трябва да бъдат отпуснати при пазарни условия ⁽³⁾.
44. Държавната помощ не може да се използва за предлагане на условия (например лихвени проценти или гаранции), каквито не биха могли да предложат конкурентите, които

не получават държавна помощ. Обаче в случаите, при които не би било подходящо да се ограничава ценообразуването на бенефициера, например когато това би довело до свиване на ефективната конкуренция, държавите-членки следва да предложат други, по-подходящи корекционни мерки, за да се гарантира ефективната конкуренция, като например мерки за насърчаване на навлизането на пазара. В същия смисъл банките не трябва да изтъкват държавната подкрепа като конкурентно предимство, когато предлагат на пазара финансовите си оферти ⁽⁴⁾. Тези ограничения следва да бъдат запазени в зависимост от обхвата, размера и продължителността на помощта за срок между три години и цялата продължителност на периода на реструктуриране. Те също би трябвало да служат за ясни стимули за възможно най-скорошно връщане на дълга на държавата.

45. Комисията ще проучи също степента на отвореност на пазара и капацитета на сектора да се справя с банковите фалити. В цялостната си оценка Комисията може да разгледа възможността за поемане на ангажименти от страна на бенефициера или от страна на държавата-членка относно приемането на мерки ⁽⁵⁾, които биха насърчили по-солидни и конкурентни пазари, например чрез поощряване на навлизането и излизането от пазара. При подходящи обстоятелства тези инициативи биха могли да придружат другите структурни мерки или мерки за поведение, които биха били изисквани по принцип от бенефициера. Ангажиментът на държавите-членки да въведат механизми за справяне с трудностите на банките на ранен етап може да бъде разгледан положително от Комисията като насърчаващ солидни и конкурентни пазари.

5. МОНИТОРИНГ И ПРОЦЕДУРНИ ВЪПРОСИ

46. Комисията ще изисква редовни подробни доклади, за да провери правилното прилагане на плана за реструктуриране. Първият доклад ще трябва да се предаде на Комисията по принцип не по-късно от шест месеца след одобрение на плана за реструктуриране.
47. След като бъде уведомена за плана за реструктуриране, Комисията трябва да прецени дали е вероятно той да възстанови жизнеспособността в дългосрочен план и да ограничи нарушенията на конкуренцията по адекватен начин. Ако са налице сериозни съмнения за съответствието на плана за реструктуриране със съответните изисквания, Комисията е длъжна да започна официална процедура по разследване, като предостави на третите страни възможността да дадат мненията си относно мярката, като осигури по този начин прозрачен и съгласуван подход при спазване на правилата за поверителност, приложими за процедурите за държавна помощ ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Вж. например Решение на комисията от 19 ноември 2008 г. по Дела NN 49/08, NN 50/08 и NN 45/08 *Гаранции за Dexia* (все още непубликувани), точка 73 от Решение на Комисията от 19 ноември 2008 г. по Дело N 574/08 *Гаранции за Fortis Bank* (ОВ С 38, 17.2.2009 г., стр. 2), точка 58 и Решение на Комисията от 3 декември 2008 г. по Дела NN 42/08, NN 46/08 и NN 53/A/08 *Помощ за реструктуриране за Fortis Bank и Fortis Bank Luxembourg* (ОВ С 80, 3.4.2009 г., стр. 7), параграф 94. Например при известни обстоятелства на дадена банка може да се забрани да предлага на вложителите на дребно най-високите лихвени проценти на пазара.

⁽²⁾ Напомня се, че разходите за реструктуриране трябва да бъдат ограничени до необходимия минимум за възстановяване на жизнеспособността. Вж. точка 23.

⁽³⁾ Кредити, предоставяни по условия, различни от пазарните, могат да представляват държавна помощ и след уведомление могат да бъдат разрешавани от Комисията, ако са съвместими с общия пазар, например съгласно съобщението на Комисията, озаглавено „Временна общностна рамка за мерките за държавна помощ за подпомагане на достъпа до финансиране при настоящата финансова и икономическа криза“, ОВ С 83, 7.4.2009 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ Решение на Комисията от 12 ноември 2008 г. по Дело N 528/08 *ING* (ОВ С 328, 23.12.2008 г., стр. 10), точка 35.

⁽⁵⁾ Вж. например Решение 2005/418/ЕО на Комисията от 7 юли 2004 г. относно мерките за помощ, приложени от Франция за Alstom (ОВ L 150, 10.6.2005 г., стр. 24), точка 204.

⁽⁶⁾ Съобщение на Комисията С(2003) 4582 от 1 декември 2003 г. относно професионалната тайна при решенията за държавна помощ (ОВ С 297, 09.12.2003, стр. 6).

48. Комисията обаче не трябва да започва официална процедура, когато планът за реструктуриране е пълен и Комисията няма съмнения за съвместимостта на предложените мерки по смисъла на член 4, параграф 4 от Регламент № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 г. за установяване на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за ЕО⁽¹⁾. По-специално това би могло да се случи, когато държава-членка е уведомила Комисията за помощ, придружена от план за реструктуриране, който отговаря на всички условия, посочени в настоящото съобщение, а целта е държавата-членка да получи правна сигурност за необходимите следващи стъпки. В такива случаи Комисията може да приеме окончателно решение, с което помощта за оздравяване и планът за реструктуриране се обявяват за съвместими в съответствие с член 87, параграф 3, буква б) от Договора.

6. ВРЕМЕНЕН ОБХВАТ НА СЪОБЩЕНИЕТО

49. Настоящото съобщение е оправдано от настоящата извънредна криза на финансовия сектор и следва да се

прилага за ограничен период. При оценката на случаи на помощ за реструктуриране, за която е получила уведомление преди 31 декември 2010 г., Комисията ще прилага настоящото съобщение. По отношение на помощта, за която не е получено уведомление, ще се прилага известието на Комисията за определяне на приложимите правила при оценка на незаконосъобразната държавна помощ⁽²⁾. Следователно Комисията ще прилага настоящото съобщение при оценката на съвместимостта на помощ, за която не е получила уведомление, отпусната преди 31 декември 2010 г.

50. Като отчита факта, че настоящото съобщение се основава на член 87, параграф 3, буква б) от Договора, Комисията може да преразгледа съдържанието и продължителността на действието му в зависимост от развитието на пазарните условия, събрания опит в работата по делата и първостепенния интерес за поддържане на финансовата стабилност.

⁽¹⁾ ОВ L 83, 27.3.1999 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ C 119, 22.5.2002 г., стр. 22.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Модел на план за реструктуриране

Индикативно съдържание на план за реструктуриране ⁽¹⁾

1. Информация за финансовата институция (описание на нейната структура и т.н.)

(NB: Попадените по-рано данни могат да бъде възпроизведени, но трябва да се включат в настоящия документ и да се актуализират в съответните случаи)
2. Описание на пазара и пазарни дялове
  - 2.1. Описание на основните съответни продуктови пазари (да се направи разграничение най-малко между: пазар на дребно, пазар на едро, капиталови пазари и т.н.)
  - 2.2. Изчисление на пазарните дялове (напр. в национален и в европейски план в зависимост от географския обхват на съответните пазари)
3. Анализ на причините, поради които дружеството е в затруднение (вътрешни фактори)
4. Описание на държавната намеса и оценка на държавната помощ
  - 4.1. Информация за това дали финансовата институция или дъщерните ѝ дружества е получавала вече в миналото помощ за оздравяване или реструктуриране
  - 4.2. Информация за формата и размера на държавната подкрепа или финансовите предимства, свързани с подкрепата. Информацията следва да съдържа данни за цялата държавна помощ, получена по време на периода на реструктуриране като индивидуална помощ или по схема

(NB: всички помощи трябва да бъдат мотивирани в рамките на плана за реструктуриране, както е посочено по-долу)
  - 4.3. Оценка на държавната подкрепа според правилата за държавната помощ и количествено определяне на размера на помощта
5. Възстановяване на жизнеспособността
  - 5.1. Представяне на различните пазарни хипотези
    - 5.1.1. Първоначална ситуация на основните продуктови пазари
    - 5.1.2. Очаквано пазарно развитие на основните продуктови пазари
  - 5.2. Представяне на сценария без мярката
    - 5.2.1. Изисквано адаптиране на първоначалния бизнес план
    - 5.2.2. Минала, настояща и бъдеща капиталова адекватност (първи ред, втори ред)
  - 5.3. Представяне на предложената бъдеща стратегия за финансовата институция и по какъв начин това ще доведе до жизнеспособност
    - 5.3.1. Начална позиция и обща рамка
    - 5.3.2. Индивидуални рамки по бизнес линии на финансовата институция
    - 5.3.3. Адаптации към промените в регулаторната среда (подобряване на управлението на риска, увеличени капиталови буфери и т.н.)
    - 5.3.4. Потвърждение относно пълното обявяване на обезценените активи
    - 5.3.5. Ако е подходящо, промяна в структурата на собственост

⁽¹⁾ Изискваната информация за оценка на жизнеспособността може да съдържа вътрешни данни и доклади на банката, както и доклади, изготвени от/за органите на държавите-членки, включително органите по регулиране.

- 5.4. Описание и преглед на различните мерки, планирани за възстановяване на жизнеспособността, разходите за тях и отражението им върху печалбите и загубите/счетоводния баланс
  - 5.4.1. Мерки на нивото на групата
  - 5.4.2. Мерки по бизнес линии
  - 5.4.3. Отражение на всяка мярка върху печалбите и загубите/счетоводния баланс
- 5.5. Описание на ефекта от различните мерки за ограничаване на нарушенията на конкуренцията (вж. точка 7) с оглед на разходите за тях и отражението им върху печалбите и загубите/счетоводния баланс
  - 5.5.1. Мерки на нивото на групата
  - 5.5.2. Мерки в областите на дейност
  - 5.5.3. Отражение на всяка мярка върху печалбите и загубите/счетоводния баланс
- 5.6. Сравнение с алтернативните възможности и кратка сравнителна оценка на икономическите и социалните ефекти на регионално, национално и общностно ниво (необходимо е прецизиране основно в случаите, в които банка не може да покрие изискванията за финансов надзор при отсъствието на помощ)
  - 5.6.1. Алтернативни възможности: организирано прекратяване, разделяне или поемане от друга банка и произтичащи резултати
  - 5.6.2. Общи икономически отражения
- 5.7. График за прилагане на различните мерки и краен срок за прилагане на плана за реструктуриране в неговата цялост (да се посочат елементите, които трябва да останат поверителни)
- 5.8. Описание на плана за връщане на държавната помощ
  - 5.8.1. Базови хипотези за плана за излизане
  - 5.8.2. Описание на стимулите на държавата за излизане
  - 5.8.3. Планиране на излизането или връщането на помощта до пълното връщане/излизане
- 5.9. Сметки на печалбите и загубите/счетоводни баланси за последните три и следващите пет години, включително основни финансови съотношения и изследване на чувствителността, основано на най-добрия/най-лошия възможен сценарий
  - 5.9.1. Базов сценарий
    - 5.9.1.1. Разчет на печалбите и загубите/счетоводен баланс на нивото на групата
    - 5.9.1.2. Основни финансови съотношения на нивото на групата (RAROC (risk-adjusted return on capital) като референтен показател за вътрешните критерии за рисков претеглена рентабилност, CIR (cost/income ratio) — съотношение разходи/приходи, ROE (return on equity) — възвращаемост на собствения капитал, и т.н.)
    - 5.9.1.3. Разчет на печалбите и загубите/счетоводен баланс на бизнес единица
    - 5.9.1.4. Основни финансови съотношения на бизнес единица (RAROC (risk-adjusted return on capital) като референтен показател за вътрешните критерии за рисков претеглена рентабилност, CIR (cost/income ratio) — съотношение разходи/приходи, ROE (return on equity) — възвращаемост на собствения капитал, и т.н.)
  - 5.9.2. Най-добър възможен сценарий
    - 5.9.2.1. Базови хипотези
    - 5.9.2.2. Разчет на печалбите и загубите/счетоводен баланс на нивото на групата
    - 5.9.2.3. Основни финансови съотношения на нивото на групата (RAROC (risk-adjusted return on capital) като референтен показател за вътрешните критерии за рисков претеглена рентабилност, CIR (cost/income ratio) — съотношение разходи/приходи, ROE (return on equity) — възвращаемост на собствения капитал, и т.н.)

- 5.9.3. Най-лош възможен сценарий — ако националните надзорни органи са провели и/или одобрили стрес-тест, трябва да се предоставят методологиите, параметрите и резултатите от този тест ⁽¹⁾
- 5.9.3.1. Базови хипотези
- 5.9.3.2. Разчет на печалбите и загубите/счетоводен баланс на нивото на групата
- 5.9.3.3. Основни финансови съотношения на нивото на групата (RAROC (risk-adjusted return on capital) като референтен показател за вътрешните критерии за рисково претеглена рентабилност, CIR (cost/income ratio) — съотношение разходи/приходи, ROE (return on equity) — възвращаемост на собствения капитал, и т.н.)
6. Споделяне на тежестта — принос към реструктурирането от самата финансова институция и от другите акционери (счетоводна и икономическа стойност на дяловете)
- 6.1. Ограничение на разходите за реструктуриране до необходимото за възстановяване на жизнеспособността
- 6.2. Ограничение на размера на помощта (включително информация за евентуални разпоредби за ограничаване на дивиденди и плащания на лихви по подчинен дълг)
- 6.3. Предоставяне на значителен собствен принос (включително информация за размера на приноса от акционерите или подчинените кредитори)
7. Мерки за ограничаване на нарушаването на конкуренцията
- 7.1. Обосновка за обхвата на мерките с оглед на размера и ефекта от държавната помощ
- 7.2. Структурни мерки, включително предложения за график и за срокове за продажбата на активи или дъщерни дружества/клонове или други корекционни мерки
- 7.3. Ангажменти за поведението, включително за възпържане от масов маркетинг, при който държавната помощ се изтъква като предимство в конкурентен план
8. Мониторинг (възможно определяне на попечител)
-

⁽¹⁾ Стрес-тестването следва да основава в рамките на възможното на общи параметри, договорени на общностно ниво (като разработената от Комитета на европейските банкови надзорници методология) и адаптирани в съответните случаи към специфичните за отделна държава и банка обстоятелства. Където е подходящо, може да се разгледа възможността за обратен стрес-тест или други подобни.